

Schretnner Attila

EY Global Integrity Report 2022

* Nemzetközi, régiós és hazai trendek az etikus vállalati működés területén *

I. Global Integrity Report

Februárban jelent meg az új *Global Integrity Report*.¹A riport (a továbbiakban: „GIR”) az EY Felelős Üzleti Működés Szolgáltatások területének évente megjelentő nemzetközi felmérése a vállalatok etikus működéséről. Az aktuális kiadásban 54 országból 4762 vezetőt és menedzsert kérdeztek attitűdjéről és tapasztalatairól az etikus működéshez kapcsolódóan. A megkérdezettek 9 különböző iparágban, jellemzően nagy (>250 fő) vállalatoknál dolgoznak.

Az idei *GIR* aktualitását és relevanciáját az adja, hogy hosszú idő után ismét történt dedikált, magyar adatfelvétel, illetve a régióinkban, Közép-Kelet Európában² is a szokásosnál nagyobb elemszámú minta került felvételre. Így a nemzetközi trendek mellett most betekintést nyerhetünk a régiós és hazai folyamatok alakulásába is.

II. Nemzetközi trendek

Összefoglalóan elmondható, hogy COVID járvány jelentős hatást fejtett ki a vállalatok etikus működésére. A megkérdezettek 41%-a szerint nehezebbé vált az etikai elvárások és standardok teljesítése. Ez elsősorban a magas szintű etikai elvárások és gyakorlat közti eltérés szélesedésében tapasztalható. 55% pedig úgy gondolta, hogy az elmúlt 18 hónapban a szervezetében romlott az integritás helyzete. Emellett megnyugtató, hogy a válaszadók 97%-a tekinti az etikus vállalati működést fontosnak.

A kutatás ezen felül három fő témakörre fókuszál:

- **Integritást támogató vállalati környezet és kultúra.** A vállalati környezet és kultúra esetén is érezhető a COVID negatív hatása. Tavaly óta 8%-kal (34% → 42%) nőtt azok aránya, akik egyetértenek azzal, hogy a magas beosztású és a kiemelkedő teljesítményt nyújtó munkatársak által elkövetett integritást sértő eseményeknek enyhébb következménye van. Szintén nőtt azok aránya (25% → 34%), akik egyetértenek azzal, hogy könnyű kijátszani a szabályokat és a folyamatokba épített kontrollokat.
- **Digitalizáció etikai kérdései.** A digitalizáció és digitális megoldások szabályozása területén már derültebb a helyzet. A felmérés válaszadói 61%-ban úgy látják, az adatvédelmi szabályozások az üzleti működést is segítik. Ezzel párhuzamosan a vállalatok 69%-a tervez beruházásokat a következő 12 hónapban a különböző új technológiákból fakadó kockázatok kiküszöbölésére.
- **Fenntarthatóság és ESG.** Ezen a területen is biztató a kép, a beszámolási követelmények egyre szigorúbb elvárásai nehezebbé teszik a „*greenwashing*”³-ot és más elterelő gyakorlatokat, amelyek valódi tartalom nélkül tüntetik fel fenntarthatóként az adott vállalatot.

¹ EY (2022): Global Integrity Report, Link: https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/en_gl/topics/assurance/assurance-pdfs/ey-global-integrity-report-2022.pdf?download

² A régióinkban az következő országokban volt adatfelvétel (abc sorrendben): Balti országok (Észtország, Lettország, Litvánia közös adatfelvétellel), Csehország, Lengyelország, Magyarország, Oroszország, Románia, Szerbia, Szlovákia, Ukrajna

³ Az angol greenwashing, magyarul zöldre mosás vagy zöldre festés az a reklámstratégia, amikor egy cég környezetbarátnak tettet magát vagy egy termékét

III. Régiós és hazai trendek

Általánosságban pozitív képet fest, hogy Magyarországon a vállalatok 95%-a tartja fontosnak az etikus működést. Ez az érték megegyezik több környező országgal is, Csehország, Szlovákia vagy a Balti országok esetén is ugyanez az arány. Lengyelországban kicsit magasabb ez az érték (98%), míg Romániában alacsonyabb (94%).

Az etikus működés szerepét a vezetők 77%-a kommunikálta a vállalat munkavállalói felé, ez 5%-kal magasabb a régiós átlagnál. Ezzel párhuzamosan a vállalatok 6%-ánál tapasztaltak visszaélést, amely alacsonyabb, mint a régiós adat (10%). A fenti biztató mutatók ellenére nálunk is érzékelhető a COVID negatív hatása, a megkérdezettek 10% nyilatkozott úgy, hogy az elmúlt 18 hónapban a szervezetében romlott az integritás helyzete. Régiós szinten ez az érték 8%.

Az etikus vállalati működés területén az egyik nagy változás a régiókban (és tágabban az egész EU-ban is) az EU *whistleblowing* direktíva⁴ megjelenése volt. Az új szabályozás elvárásainak megfelelően a válaszadók közül 16%-kal többen nyilatkoztak úgy, hogy a saját vállalatuknál a bejelentők nagyobb védelemben részesülnek, mint a korábbi években. Ehhez kapcsolódóan itthon továbbra sem jelent meg az EU direktíva elvárásait a magyar jogrendbe implementáló törvényjavaslat. Ennek hatását tükrözheti az az adat is, hogy a magyar válaszadók 57%-a érezte úgy, hogy nyomást gyakorolnak rá saját szervezetén belül, hogy ne jelentsen egy adott visszaélést. Ez jelentősen, 9%-kal magasabb a régiós átlagnál. Az EY kapcsolódó megoldásáról [itt írtunk](#) bővebben.

A bejelentő rendszereken felül számos elem megjelenik még a magyar és régiós vállalatok compliance programjában. Ezek közül a leggyakoribbak:

Compliance program eleme	Magyarországi alkalmazás aránya	Régiós átlag alkalmazás aránya
Magatartási kódex	53%	54%
Képzési program	44%	42%
Etikátlan magatartás szankcionálása	44%	35%
Értéknyilatkozat	41%	33%
Harmadik felelek átvilágítása ⁵	33%	26%

IV. Javaslatok

Azonban a fenti eszközök alkalmazása mellett is felmerülhetnek etikai aggályok. Ezen aggályok kezelésére - a globális mintázatok elemzését követően - öt a régiókra és hazánkra is alkalmazható javaslat fogalmazható meg:

- **Ismerje az iparága kockázati profilját.** Visszaélés, korrupciós vagy más etikai kockázatfelmérésnek kell a compliance program középpontjában állnia, hogy a vállalat tisztában legyen a saját működéséből eredő kockázatokkal. A kockázatfelmérést érdemes felsővezetői támogatással, az eredmények minél inkább számszerűsítve, rendszeres időközönként elvégezni.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1937 Irányelve az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről

⁵ *Third-party due diligence*

- **Állítsa az embert a compliance program középpontjába.** A legjobb compliance rendszerek és kontrollok sem garantálják az etikus vállalati működést és az integritást önmagukban, ezért kiemelt hangsúlyt kell fektetni a szervezeti kultúrára.
- **Használja a rendelkezésre álló adatokat.** Kétféleképp is használhatóak az adatok. Egyrészt a segítségével felismerhetőek a visszaélési mintázatok. Másrészt a vállalat jelentéseiben szemléletesen megjeleníthetik a vállalat etikus elköteleződését és alátámaszthatják az ESG értékelést.
- **Tanítson, ne képezzen (*educate not train*).** A tanítás lényege, hogy a munkavállalók megértsék a „miért”-et nem csak a „mi”-t. Fontos, hogy a felsővezetés is hangsúlyozza és a magatartásával megerősítse (*tone-at-the-top*) a közvetített értékeket.
- **Álljon ki a bejelentők mellett.** Meg kell teremteni a jóhiszemű bejelentés lehetőségét. A jóhiszemű bejelentőket pedig védeni kell a megtorlás minden formájától.

V. Belső ellenőrzési vonatkozások

A fenti eredményeket a belső ellenőrzés is hasznosítani tudja saját feladatai végrehajtása során. Egyrészt az integritásra, etikus vállalati működésre fókuszáló vizsgálatokat javasolt lehet beépíteni a belső ellenőrzés munkatervébe. Ezen belül a vállalatok azon területei vizsgálhatóak, amelyek a leginkább ki vannak téve a visszaéléseknek, vagy azok a területek, amelyek felelősek ezen visszaélések kivédéséért, mint például a compliance.

Másrészt a belső ellenőrzésnek érdemes lehet fókuszálni azokra területekre is, amelyek felívelőben vannak az etikus vállalati működés témakörén belül, mint a digitalizáció vagy az ESG. Ezen területeken a belső ellenőrzés tud bizonyosságot nyújtani a célok elérésével és az eszközölt befektetések megtérülésével kapcsolatosan.

VI. Összefoglalás

Látható, hogy a COVID negatív hatással volt az etikus vállalati működésre globálisan, regionális szinten és Magyarországon is. Továbbá, hogy a hazánkban ez a terület a régiós trendekkel, adatokkal együtt mozog, attól jelentősen nem tér el.

A vállalatoknak, azonban érdemes lehet nagyobb hangsúlyt helyezni a compliance programjuk fejlesztésére, a COVID által okozott károk kijavítására. Ebbe a gondolkodásba érdemes lehet külső felet is bevonni a lehetőségek teljeskörű áttekintése és a nemzetközi jó gyakorlatok becsatornázása érdekében.

A teljes riport elérhető angol nyelven a következő linken: [Global Integrity Report 2022](#)